

Trudny czas dojrzewania

karta pracy na podstawie wystawy „Perspektywa wieku dojrzewania”

1. Wejdź na stronę poświęconą wystawie

<https://muzeumslaskie.pl/pl/wystawy/perspektywa-wieku-dojrzewania/>

- Przeczytaj notkę dotyczącą wystawy
- Rozpocznij wirtualne zwiedzanie wystawy „Perspektywa wieku dojrzewania”

2. Zapoznaj się z tekstami:

- [Dotyczy tematu 1] Przeczytaj uważnie wiersz „Wiatr” i/lub („Gdy broń dymiąca z dłoni wyjmę...”) Krzysztofa Kamila Baczyńskiego
- [Dotyczy tematu 2] Oprzyj się na innych źródłach dotyczących wystawianych autorów, m.in.:
  - <https://www.rp.pl/artukul/1374720-Wieczne-pietno-wojny.html>
  - <https://ninateka.pl/film/przewodnik-po-sztuce-alina-szapocznikow-odc-11>
  - <https://ninateka.pl/film/rozmowy-poszczeg-lne-andrzej-wajda>

3. Stwórz wypowiedź pisemną na wybrany z poniższych tematów w odpowiedniej formie.

„Widmo wojny zostaje w człowieku na całe życie” – stwórz rozprawkę, opierając się na wirtualnym spacerze po wystawie „Perspektywa wieku dojrzewania” oraz wierszach Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

Temat 1

Krzysztof Kamil Baczyński

Wiatr

Wiatr bluzga, jak krew się sączy,
na oczy – ciemności płachta,
w nim omackiem błędząc
czuję miękki opór pnący.

A to są ciała chyba, chyba groby,
chłodne jak wody pręty,
to są ramiona trwogi
ludziom zmarłym odcięte.

Wiatr niesie piachu żagiel,
nasmuża się na nas cienko –
– to woda, może wydmy nagie?
Ledwo nad wierzchem ręką
znak pożegnania odfrunie,

nowe piasków sklepienie
wiatr wzdyma w ciemnej tunie,
toniemy, pożarci przez ziemię,
gdzie sami jesteśmy dnem.

Będziemyż sobie jak posąg
wydarty pokrywom wieków?
Znajdziemyż kruszyny włosów
z tych czasów na skroni zostate?

Wołam cię, obcy człowieku,
co kości odkopiesz białe:
Kiedy wystygną już boje,
szkielet mój będzie miał w ręku
sztandar ojczyzny mojej.

18 IV 1943

Krzysztof Kamil Baczyński
[Gdy broń dymiącą z dłoni wyjmę...]

Gdy broń dymiącą z dłoni wyjmę
 i grzbiet jak pręt rozgrzany stygnie,
 niech mi nie kładą gwiazd na skronie
 i pomnik niech nie staje przy mnie.

Bo przecież trzeba znów pokochać.
 Palce mam — każdy czarną lufą,
 co zabić umie. — Teraz nimi
 grać trzeba, i to grać do słuchu.

Bo przecież trzeba znów miłować.
 Oczy — granaty pełne śmierci,
 a tu by trzeba w ludzi spojrzeć
 i tak, by Boga dojrzeć w piersi.

Bo przecież trzeba czas przemienić,
 a tutaj ciemna we mnie siła,
 i trzeba blaskiem kazać ziemi,
 by z sercem razem jak krew biła.

Wrócę, rzemieślnik skamieniały,
 pod dach rozległy jasných pogód,
 do rzeźb swych — tych, co już się stały,
 i tych, co stać się jeszcze mogą.

I dawne będą wzrok obracać —
 niezdarne słupy pełne burzy,
 i te, których nie tknęła praca
 jak oddech niewidzialnej róży.

I pośród nich jakże ja stanę
 z garścią, co tylko strzelać umie,
 z wiarą, co śmiercią przeorana,
 z sercem, co nic już nie rozumie?

Ale jeżeli spalił młodość,
 jak palą kraje w wielkim hymnie,
 to nie zapomni czas narodu,
 a Bóg jak płomień stanie przy mnie.

I wtedy, wtedy liść mi każdy
 albo mi wróbel z nieba sfrunie
 i jego głos — już głosem prawdy,
 i poznam głos, poczuję: umiem.

I szmer ptaszęcy mi przypomni,
 że znałem miłość, i obudzi
 zdrętwiałe dłonie — jak łodygi,
 i pocznę kwiaty, gwiazdy, ludzi,

i ziemię w morza szum przemienię,
 i drzewa w zwierząt linie miękkie,
 i wtedy spadnie mi na rękę
 w pieśni odrosta — wierna ziemia.

9 III 1944

